

พระธรรมโมลี (เกตุ ติสฺสโร)

พระธรรมโมลี (เกตุ ติสฺสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดตานีนรสโมสร พระอารามหลวง จังหวัดปัตตานี ท่านได้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาไทยเป็นแห่งแรกในจังหวัดปัตตานี เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กไทยมุสลิมได้เรียนหนังสือไทย และได้จัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้เด็กไทยพุทธและคนไทยพุทธทั่วไปศึกษาพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกในจังหวัดปัตตานี เป็นพระเถระที่ไม่เก็บสะสมทรัพย์จ้อย เมื่อมีผู้มาถวายปัจจัยต่างๆ ท่านก็จะมอบต่อให้ส่วนราชการ หรือองค์กรการกุศลต่างๆ ให้เกิดสาธารณประโยชน์

พระธรรมโมลี มีนามเดิมว่า เกตุ นามสกุล ธรรมรัชชะ โยมบิดามีนามว่า นาย ฉ่งเซ่ง โยมมารดามีนามว่า นางไต้ยเลียน ท่านเกิดวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๐ ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

เด็กชายเกตุ ธรรมรัชชะ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมรุ่นแรกของโรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๓ ได้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี ที่วัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ และสอบได้เปรียญ ๔ ประโยค เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐

ใน พ.ศ. ๒๔๗๑ ท่านได้เป็นเจ้าอาวาสวัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๒ ได้เป็นเจ้าคณะอำเภอจะนะ และอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้เป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองสงขลา และได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะเป็นพระครู วิจิตรคณารักษ์ อีกทั้งยังได้เป็นกรรมการสงฆ์จังหวัดสงขลา

ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้เป็นเจ้าคณะมณฑลปัตตานี และได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ “พระญาณโมลีธรรมวาทีสุนทร” ใน พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นราชที่ “พระราชาญาณโมลีฯ” ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นเทพที่ “พระเทพญาณโมลี” และใน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ “พระธรรมโมลี”

พระธรรมโมลีรอบรู้ธรรมะอย่างดี เป็นนักเทศน์ที่มีโวหารคมคาย และท่านยังได้แต่งคำประพันธ์ประเภทต่างๆ ไว้มากมายทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิมพ์เผยแพร่หรือยกกรองเรื่องมหาสุบินคำฉันท์ ส่วนโคลงเรื่องวีรบุรุษและวีรสตรี ได้พิมพ์เผยแพร่ในทักษิณพจน์

พระธรรมโมลี บริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้งระดับเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด และเจ้าคณะมณฑล เคยได้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการคณะสงฆ์ในภาคใต้ เคยเป็นผู้จัดการศึกษาคณะสงฆ์ในภาคใต้ของไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ อย่างเป็นระบบ และทันสมัย และเคยเป็นประธานฝ่ายบรรพชิตในพิธียกช่อฟ้าพระอุโบสถวัดเซตวัน กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

ก่อนที่พระธรรมโมลีจะมรณภาพ ได้ดำเนินการที่เป็นสาธารณประโยชน์มากมาย อาทิ จัดตั้งมูลนิธิพระธรรมโมลี เพื่อนำดอกผลมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษาแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มอบทุนเริ่มต้นในการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์พระเทพญาณโมลีขึ้นภายในมหาวิทยาลัยฯ โดยได้มอบวัตถุโบราณและศิลปวัตถุต่างๆ ที่เก็บสะสมไว้ ตลอดจนของที่มีผู้นำมาถวายไว้เป็นจำนวนมากแก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ที่ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาสืบไป ซึ่งอาคารพิพิธภัณฑ์พระเทพญาณโมลีสร้างแล้วเสร็จให้ชมได้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา และยังได้จัดสร้างหอสมุดพระธรรมโมลีที่โรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดตานีนรสโมสร) อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เพื่อให้เป็นแหล่งค้นคว้าศึกษาของนักเรียน ฯลฯ

ผลแห่งการทุ่มเทบำรุงศิลปวัฒนธรรมและดำเนินการต่างๆ ซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้ถวายปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาปรัชญาและศาสนา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ แก่พระธรรมโมลี

พระธรรมโมลีเป็นพระเถระที่มีอายุยืนยาว และมีพรรษาสูง มีความจำดีเยี่ยม ท่านได้มรณภาพ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ มีอายุได้ ๑๐๐ ปี ๖ เดือน ๒๒ วัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สด็จเป็นประธานพระราชทานเพลิงศพ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ณ เมรุชั่วคราวสนามศักร์เสนี โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี